GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 27. **Brasiovu 13 Aprile** **1872.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

La fondulu academiei romane de drepturi.

Prin staruinti'a domnei Adelin'a Olteanu din Craiov'a se tramisera cá oferte dela mai multi generosi domni de acolo, in favórea fondului academiei 110 lei noi (franci). Primésca respectivii domni multimirile nóstre fratiesci! —

De pre malulu Dunarei.

6 Aprile 1872.

Omnia jam fient, fieri quae posse — dubitabam!

Diariulu „Albin'a“ a fostu dela infiintiarea lui pururea unu aperatoriu aprigu alu intereseloru nationali, unu combatatoriu ageru alu sistemului dualisticu precum si alu politicei maghiare; unu luptatoriu bravu pentru autonomi'a Transilvaniei, si unu impugnatoru severu alu asia numitiloru activisti din Transilvani'a. —

Fiinduca nu toti cetitorii „Gazetei“ cetescu si „Albin'a“ spre a poté convince pe intregu publiculu cetitoriu alu „Gazetei Trans.“, ca cele mai susu amintite suntu adeverate, trebue se demustru acésta din insesi colónele acelui diurnale. Spre scopulu acesta nu va fi de lipsa se mergemu tare indereptu si se reproducemu din „Albina“ articlii din tempurele mai vechie, ci va ajunge se ne provocamu la cele mai prospete date:

Pre consortiulu diarului „Patria“, care anume s'a infiintiatu pentru de a respandi si intemeia „activitatea“ „Albina“ nu lu numesce nici candu altfeliu, decatu consortiulu din tufa.

In Nr. 13 alu „Albinei“ a. c. amentindu, ca din diferite parti, anume din Sibiiu si din Brasiovu — i se scrie, ca „Metropolitulu Siaguna se prepara seriosu a esí éra pe aren'a lupteloru politice si a se pune in fruntea aceloru ómeni si nostri (!?), cari pretendu a fi activisti . . . . a primi strimtulu si precariulu spaciu, ce le ofere legea, adica grati'a domniloru maghiari! pentru de a lupta pentru asecurarea ecsistintiei unei natiuni“! — adauge urmatóriele: „Totusi nu credemu se aiba se póta avé astadi intre impregiurarile croite dela 1866 incóce . . . . cugetulu si voi'a de a-si parasi statulu de retragere, nu credemu; pentruca noi (Albina) nu concedemu, cumca Esc. Sa ar' fi fostu vreodata si ar' poté se fia in presente unélta — séu a poteriloru mai nalte de statu séu a celoru pucini simpli si fórte patimasi ómeni celu incungiura . . . . ne indoimu (totu Albina), ca Esc. Sa ar' sci macaru de cele multe nesocotite, ce se manjescu in colónele organului Esc. Sale in „Tel. Rom.“ cu atatu mai pucinu de cele ce se respandescu din curte despre intentiunile Esc. Sale..... Esc. Sa de securu scie, ca natiunea romana a inceputu a-si forma si ea o idea despre adeverulu situatiunei si una judecata despre directiunea si calea ce are se mérga pentru de a-si ajunge scopulu rationabile alu ecsistintiei . . . . scie, ca acésta cale nu suntu cele dorite de poterícii dilei si sprijinite de nesocotit'a impregiurare a Esc. Sale etc. . . pentru acea noi (totu Albina) nu credemu, nu tienemu capabile pre Esc. Sa. . . . se se arunce in arena lupteloru politice, se se pona in fruntea unoru ómeni, cari n'au altu interesu, alta morala, alte privintie (va se dica respecte) decatu interesulu loru momentanu si personale etc. adica in fruntea asia numitiloru activisti!“

Pentru cei, cari din aceste insirate aici inca nu se voru fi convinsu, cumca „Albina“ condamna pe activisti si aprobá politic'a pasivistiloru, voiu se mai citezu nescari date din Nr. 17 si 18 alu „Albinei“, din anulu curgatoriu.

In Nr. 17 se plange „Alb. amaru, ca in Nr. 42 din „Romanulu“ intr'o corespondentia lunga din Vien'a, care se ocupa mai vertosu de lupt'a si tendentí'a activistiloru si pasivistiloru, „Albina“ este ignorata cá si candu ea nu ar' ecsiste, ca ea nu e numita intre diariale (Gazet'a si Federatiunea), cari apera program'a resistintiei pasive, cu tóte, ca intregu publiculu nostru nationale dincóce de Carpati scie, ca in acésta mare lupta inca dela an. 1869 incóce (adica chiaru de candu s'au inauguratu pasivitatea) nici una alta fói'a romana nu a luatu o parte mai activa si mai pronunciata decatu „Albina“ etc.; ér' in Nr. 18 se dice despre domnii dela „Tel. Rom.“, ca ei nu suntu demni de a deslega séu macaru si saruta curelele incalciamenteloru metropolitului Siaguna — . . . ca ei (cei dela Albina) se inchina si aducu tributele loru provedentii, éra cei dela „Tel. Rom.“ guberniului“ mai eri cecesu din Vien'a, astadi celui cu pinteni . . . ca cei dela Albina suntu providentiali, ér' cei dela „Tel. Rom.“ guberniali etc.

Tacundu despre totu trecutulu opositionale alu „Albinei“ si alu redactorelui ei pre terenulu politicu singuru din aceste pucine se póte convince orsi-cine, ca „Albina“ pana la adunarea gen. a institutului de creditu „Albina“ tienuta in Sibiiu 14 Martiu a. c. respective pana in 23 Martiu a. c. a aperatu autonomi'a Transilvaniei, a consimtitu si aprobatu politic'a „pasivistiloru inauguratu“ in 1869 si a reprobatu si combatutu politic'a asia numitiloru „activisti“, éra dela diu'a mai susu numita se vede, ca „Albina“ si a schimbatu parerea cu totulu, — bagu séma crede, ca sapientis est mutare consilium! a parasitu atatu pre autonomisti catu si pre pasivisti cu totulu, care, déca nu ar' fi unu lucru asia seriosu, ar' poté canta acuma: „ce a fostu verde s'a uscatu, ce-a fostu dulce s'a mancatu“ si Albina ne-a — lasatu! Se vede, ca amblandu in postulu mare pre la metropolia s'a pocaitu, cá se se spasésca, — ori ca l'au mistificatu domnii dela „Tel. Rom.“, si Albina in sinceritatea sa le a creditu, si prin urmare cu buna credintia vre in Nr. seu din 23 Martiu a. c. se ne faca, se credemu, ca intre romanii din Transilvani'a, inclusive si cei dela „Tel. Rom.“, in privinti'a scopului nationalu nu ecsiste nici cea mai mica diferintia, — ca in privinti'a modalitatei — cum? opiniunile inca se apropia, ca contraste neimpacabili chiaru nu se afla, — la care buna lamurire a cestiunei, dice „Albina“, ca a contribuitu multu articlii cei multi si bine scrisi atatu in „Gaz. Trans.“ catu si in „Tel. Rom.“, apoi adauge, ca: „anume cestu din urma prin poterea argumenteloru sale nu atatu directu pentru activitate la alegeri, catu mai vertosu in contra esplicarei si aplicarei pasivitatei prin asia numitii pasivisti a spartu fundulu la bute*) a desfundatu cestiunea — ... ca „Tel. Rom.“ in alu IX-le art. despre: „motivele si resultatele pasivitatei“, de si nu deslega, déra indigita opiniunea publica, precum ca mai pretutindenea in maioritate se manifesta astadi in Transilvani'a**) uitandu „Albina“ cu totulu, ca in introducerea articlului seu, in care lauda argumentele „Tel. Rom.“, dechiara, ca se facu vorbe multe — de catra „Gazeta“ si „Telegrafu“ —, ca-ce caus'a e mare si complicata, lumina deplina inse (dice Albina) abia suntemu in stare se estragemu din tóte etc.“ — asia „Tel. Rom.“ a desfundatu cestiunea si „Albina“ totu nu vede lumina —!

*) Da! fórte bine, si-a cursu totu vinulu pre diosu. —

Dieu multe scrie si „Albina“ in Nr. seu 25 in art. intitulatu: „Situatiunea in Transilvani'a“, si noi inca marturisimu, ca din acele multe abia suntemu in stare se estragemu lumina deplina, atata inse credemu a fi aflatu, ca Albina s'a impacatu cu tendentiele activistiloru, ca ea le aprobéza pe acele, ca ea crede, cumca activistii vreau activitate pentru de a intari opunetiunea in contra guberniului presentu, spre alu face se cadia, si ca activistii vréu se se sustiena autonomi'a Transilvaniei etc. — in urma amu aflatu, ca Albina a profitatu multu din conversarea cu cei dela „Tel. R.“ (organulu Ecs. Sale m. Siaguna) si-a insusitu doctrina cea minunata a Esc. Sale, cu care i a succesu a amagi pre autonomistii romani si ai trage dupa sene in diet'a cea feudale din Clusiu (1865) — si de acolo la Pest'a, capacitandui (pre nepreceputii acei de autonomisti si antiunionisti) chiaru asia precum capacitéza acuma „Albina“ prin urmatori'a (sofisma) deductiune activistica, ce se afla in amintitulu articlu din vorba in vorba precum urméza: „Aci déra“ — (dupa ce a premisu, ca intre activisti si pasivisti in privinti'a scopului si modului — nu e nici o diferintia) „remane cestiunea de deslegatu; ea, curatu formulata este urmatória: „Activistii si pasivistii impreuna potè-voru gasi 10—15 barbati cu deplina garantia de nedependintia, resolutiune, curagiu, ingagiati la deplina solidaritate?“ si déca i ar' gasi „activistii cu pasivistii impreuna le voru da totu sprijinulu pentru reesire la alegeri si li voru secundá de a casa pentru misiunea loru reclamatória de dreptu?“ „Astfeliu cuprinsu lucrulu este simplu (negresitu!) si curatu (nu pré!) se numimu persónele (Albina a si luatu traist'a in spate si pléca la alegeri, ba chiaru la dieta, cá alésa prin activisti!) si se luamu asupra-ne ingagiamintele necesarie positive si precise si — tóta diferinti'a a incetatu“ (intre Albina si Tel. Rom.!). „Pasivistii numai potu avé cause de a se retrage dela alegeri, ca-ce (se luamu aminte!) prin intrarea in diet'a (din Pest'a) cu reserva (!?) pentru scopulu de a rechiamá unu dreptu confiscatu, acestu dreptu nu se abandóna si perde.“ — Nu e ast'a chiaru doctrin'a acelui metropolitu (din anii 1865 si 1866—1868), despre care Albina in Nr. seu 17 a. c. scrie, ca i „cunósce tóte slabitiunile, dér' cu cugetu bunu póte afirmá: episcopulu Olteanu, da si inca baiatielu in aseminare cu betranulu Siaguna, in multe privintie si anume in cutesantia antinationale si in cinismu deja l'a

**) In cari se imputa pasivistiloru, ca prin abstinerea dela alegeri ei insisi intarescu partiti'a guberniale, — pana candu — déca s'ar uni cu opositionalii, ar' ajuta se cadia guberniulu de astadi. —

intrecutu"; — ergo! — „Albina" vre se intréca -si pre ep. Olteanu! si intru adeveru, ca l'a intrecutu, ca mai mare cutesantia nu trebue pre lume, cá aceea, care o a intreprinsu „Albina" prin o astfeliu de schimbare la facia — atatu de repentina! Se i fia de bine „Albinei"; numai una rugare pre umilita amu avé catra domni'a ei, se ne spuna:

1. Ce garantia i au datu activistii, ca ei voru fi opusetionali? si nu de cei cu igeu?

2. Se fia si toti cei 10—15 deputati romani (alesi impreuna de activisti si pasivisti) opusetionali, crede „Albina", ca opusetiunea activista aceloru 10—15 deputati romani va fi mai poterica, mai eficace si mai batatória la ochii — si ai maghiariloru si ai lumei? decatu neparteciparea la dieta?

3. Cum -si voru puté justificá autonomistii tienut'a loru de pana acuma, nerecunoscundu uniunea, — si pasivistii aceia, cari numai pentru legea cea rea si nedrépta electorale — (precum o numesce si Albina) nu voru se partecipe la alegere, candu acea lege nu numai nu se schimba in favorulu romaniloru, ci póte in detrimentulu loru?

4. Crede „Albina", ca romanii transilvani, cari la alegerile dietei din 1869 nu au luatu parte, prin acea, ca voru parasi pasivitatea (nota bene neschimbandose nemica in pusetiunea politica) voru impune mai multu maghiariloru, si acést'a activitate, se fia chiaru opusetionale, ii va gená mai multu decatu pasivitatea?

5. Catu de greu ar' trebuí se fia unu votu de alu celoru 10—15 deputati romani, cá tóte la olalta se apese mai multu, cá cele 100 si mai bine de ale opusetiunei presente, cá se póta perduce gubernulu de astadi la o alta politica facia cu romanii transilvani?

Dupa ce ne va convinge „Albina" si pre noi, (pasivistii) ca politic'a ce voiescu a o inaugurá activistii, pre care ni o recomenda acum „Albina", intr'adeveru e apta de a redicá, emancipá, asecurá ecsistinti'a si cultur'a nationale: — atunci — dér' numai atunci, — ne vomu face si noi necredentiosi politicei nationali —! Din alte prospecte séu combinatiuni nici candu nu vomu privi tienut'a politica de jucaria ori de vestmentu, — care lu poti schimbá in totu momentulu! — „Justum et tenacem!" —

Instructiune

pentru comitetele reuniuniloru de creditu ale institutului de creditu si economii „ALBINA" in Sibiiu.

(Urmare.)

Primirea de membri in reuniune.

§ 20. Insinuarea pentru primire de membru alu reuniunei se face la presiedintele, ér' primirea se decide in siedinti'a comitetului.

§ 21. Dupa primire partecipantele subscrie dechiaratiunea prescrisa in § 88 a) alu statuteloru, care impreuna cu informatiunea dupa form. 2, se tramite directiunei, fara alta comitiva.

Pretiulu in rubricele 6 si 7 se pune aproximative dupa parerea si sciinti'a membriloru comitetului.

La subscrierea dechiaratiunei partecipantele depune tacs'a prescrisa in § 88 b) cum si cuot'a in sensulu § 90 din statute.

§ 22. Terminulu pentru completarea aceloru cuote, cari dupa § 90 din statute se respundu in rate, nu póte se tréca nici candu preste optu luni dela datulu dechiatiunei de partecipante, respective dela diu'a depunerei ratei I. Ratele urmatórie au a se respunde prin urmare celu multu in rate lunarie de cate 1 fl.

§ 23. La primirea de partecipanti comitetulu va tiené strinsu in vedere calitatile recerute in § 110 a) din statute, va primí adica numai individi, de cari se scie, ca suntu in stare a corespunde totudéun'a oblegamentului loru facia cu institutulu. Omeni cunoscuti de risipitori si de platitori rei se nu se primésca nici-candu.

§ 24. In reuniuni se primescu numai individi, cari dupa lege suntu capabili de a incheiá contracte si de a luá imprumute.

Persóne sub curatela nu potu intrá in reuniune fara consensulu recerutu prin lege alu curatoriloru loru.

Imprumute.

§ 25. Comitetulu concrede unui'a din membrii sei primirea cereriloru pentru imprumute simple; aceste cereri se potu face si numai verbalu. Despre cereri se pórta unu protocolu dupa form. 3.

Pentru primirea cereriloru de imprumutu comitetulu fipséza anumite dile. Tóte cererile suntu a se resolví in cea mai deaprópe siedintia a comitetului.

Inainte de luarea conclusiunei e a se comunicá siedintiei starea creditului petintelui dupa contulu B. (§ 49 alu acestei instructiuni). Celu mai lungu terminu pentru respunderea imprumutului are a fi de unu anu.

§ 26. Oblegatiunile ori politiele de detoria se scriu dupa anumite formulare tramise dela directiune.

Imprumutele incuviintiate se exolvu respectivi-loru indata.

§ 27. Afara de interesele, provisiunile si tacsele prescrise de institutu, imprumutatorii n'au de a mai respunde nimenui nimica sub nici unu titlu.

§ 28. Interesele la imprumute simple se platescu pe cate 6 luni inainte.

§ 29. In privinti'a tienerei terminelor pentru reintórcerea imprumuteloru, comitetulu are a fi cu mare strictetia. De acea prolongatiunile imprumuteloru au se fia catu mai rari.

Numai acele cereri de prolongatiuni suntu a se considerá, unde suntu motive de ajunsu si cunoscute.

Atari cereri se potu incuviintiá si conditionatu, cá detoriulu se respunda la terminu o parte a detoriei.

Terminulu prolongatiunei are a fi totudéun'a mai scurtu de cum a fostu terminulu espiratu.

§ 30. Prolongatiunile suntu a se tractá in tóta privinti'a cá imprumute nóue.

§ 31. Déca nescine la detorii pre langa oblegatiuni nu respunde imprumutulu la diu'a fipsata, cassariulu are a tramite inca in acea di atatu detoriului, catu si caventiloru sei o admonitiune dupa formulariulu 4 si 5.

Despre acésta admonitiune se incunosciintiéza totu odata si directiunea institutului.

§ 32. La detorii pre langa politie, cassariulu va tramite *debitoriului* cu 5 dile inainte de siedinti'a politiei o amintire dupa form. 6.

Déca cu tóte acestea detoriulu nu respunde detori'a in diu'a fipsata pana la amédi (12 óre), politi'a e a se presentá acceptantului spre platire in locuintí'a sa. Déca acest'a n'o platesce, e a se presentá indata caventiloru lui, si candu nici acestia n'o rescumpera, e a se insinuá protestulu in tempulu recerutu prin lege.

De atare casu e asemene a se incunosciintiá directiunea institutului indata.

Contabilitatea.

§ 33. Despre banii ce intra si esu dela comitetulu reuniunei sub ori-ce titulu, e a se purtá in totu loculu socotéla regulata si sistematica.

Nefiindu cu putintia introducerea scripturei duple pe la reuniunile nóstre, cá mai complicata, se indroduce contabilitatea simpla dupa metod'a cameralistica.

§ 34. Tóte datele se scriu dupa calindariulu nou.

§ 35. Cartile de computu suntu a se tiené curatu. Rasurile nu suntu ertate. Déca se face in scrisu vreo erére, preste acést'a e a se trage cu condeiulu asia, cá se se póta vedé si dupa aceea, ca ce au fostu scrisu acolo.

§ 36. Spre a se puté face usioru incheiarile si revisiunile necesarie, ori-care fila, pagina ori contu specialu implutu e a se latera (summá) si transportá inca in diu'a, candu s'a ocupatu intregu. Restantie de atari lucrari se nu se gasésca nici-candu.

§ 37. Cassariulu are a-si tiené cartile sale à jour, adica tóte intrarile si erogatiunile are se le scrie in diu'a candu se facu.

§ 38. Tóte primirile de bani la reuniuni suntu a se cuietá prin dóue subscrieri, a cassariului si a controlorului. La inlocari inse e a se procede in sensulu § 170 din statute.

§ 39. Cartile capitali de computu, ce suntu a se purtá la fiacare reuniune, suntu dóue:

a) diurnalulu cassei si

b) cartea principala.

Diurnalulu cassei.

§ 40. Diurnalulu cassei are scopulu, a aratá schimbarile obvenite (intratele, venitele) in ordine cronologica. Pentru sustienerea controlei reciproce inse, diurnalulu cassei e compusu astfeliu, ca fiacare positiune se trece totuodata si la categori'a ei, adica in contulu ramului de afacere respectivu.

§ 41. Diurnalulu cassei se imparte dupa natur'a sa in dóue parti: perceptiuni intrate, séu primiri (form. 7, I) si erogatiuni esite, séu date (form. 7, II). Formeza asia déra dóue parti legate separatu.

§ 42. La finea fiacarei luni diurnalulu se incheia prin sumarea tuturoru colóneloru.

Sum'a erogatiuniloru din colón'a 6 a diurnalului II. se scrie sub sum'a perceptiuniloru in aceeasi colóna a diurnalului I. si se subtrage din acést'a. Restulu arata starea efectiva a cassei (saldulu).

Acestu restu se trece apoi cá positiune 1. in lun'a viitória totu in colón'a 6 a diurnalului I.

La ori-ce momentu asia déra diferinti'a dintre sumele intrateloru si esiteloru (colón'a 6 in ambele) are se arate starea efectiva a cassei (saldulu).

§ 43. Diurnalulu cassei se incepe de nou pe fiacare anu. Numerii curenti in colón'a 1. se continua in decursulu unui anu intregu. Cu inceperea anului se transpórta restulu de cassa din anulu trecutu cá positiunea 1. in diurnalulu nou de perceptiuni.

§ 44. Fiacare pusetiune a diurnalului de cassa se trece apoi si in principalu in contulu ei, semnanduse in colón'a respectiva a acestei carti numerulu curentu relativu alu diurnalului.

Colónele 1—6 ale diurnalului n'au trebuintia de esplicatiune. Rubricele 7—14 au de scopu, a controlá inscrierile in cartea principala astu-modu, cá tóte perceptiunile si erogatiunile efectuite se consune intre ambele carti deplinu.

Principalulu.

§ 45. Cartea principala, disa si simpla principalu séu catasticulu mare, cuprinde inscrierile sistematice. Se imparte in atate conturi, cate categorii séu titluri de intrate si esite suntu; la noi in 4 conturi insemnate cu A. B. C. D.

Pentru inlesnirea manipulatiunei aceste conturi formeza asia déra atate manuale. (Va urmá.)

UNGARI'A. In dieta sied. din 4 Aprile dupa une amenunte

Carolu P. Szatmáry propune, cá proiectulu de lege despre universitatea din Clusiu se se puna mane la ordinea dilei si se se delibere; propunerea se respinge cu 91 contra 83 voturi. Dupa acea camer'a trece la ordinea dilei si continua desbaterea asupra introducerei proiectului de lege electorale.

Sava Vukovics nega, ca conduit'a stangei ar' periclitá parlamentarismulu. Candu stang'a se opune dreptei, de a-si eternisá domnirea partitei sale, a face imposibile schimbarea guvernului; a eschide rivalitatea parlamentaria a partiteloru, atunci stang'a nu lupta contra parlamentarismului, ci tocmai pentru elu. Oratorele partinesce sufragiulu universalu si polemiséza contra lui Ghyczy, care l'a combatutu. Oratorele nu se teme de nationalitati; ca-ci nu serbii, nu romanii, nu slovacii amenintia sementi'a ungurésca, ci germanisarea, care in urm'a nefericitului pactu a esoperatu, de astadi nu ecsiste Ungari'a, ci una Ostrungurí'a; partinesce deci propunerea lui Madarász.

Mauritiu Jokay dice, ca déca s'ar si primí candu-va sufragiulu universalu, statorirea marginiloru intre cei indreptatiti si intre cei neindreptatiti totusi n'ar fi asia usióra. O patiesci cá sofistulu grecu cu plesiugitatea. Pana candu omulu are inca pre capu 1000 crini, dice ca nu e plesiu; dér' déca are numai 999, atunci e plesiu. Oratorele numai atunci va fi amiculu republicei candu se va incepe pacea eterna si imperiulu milenariu, candu va domní cultura generala, libertate de conscientia si iubire de ómeni; dér' pana candu ur'a de sementia se predica in siepte limbe si domnescu atatea si atatea religiuni in tiéra, nu doresce republic'a nici sufragiulu universalu, ca-ci acest'a nu duce la republica, ci la Reichsrath; se alatura deci la propunerea lui Csernátony.

In sied. de séra Ioane Dóry dice, ca a cetitu una carte „La philosophie" de la politique", in care stá, ca poporulu, care recede dela drepturile castigate, e perdutu; poporulu, care se indestulesce cu drepturile sale politice castigate, nu progresédza; numai unu astfeliu de poporu devine totu mai mare, mai poternicu, mai avutu, care -si inmultiesce si desvolta drepturile sale politice!

Oratorele continua, ca Moise intre tunete si fulgere a scrisu cele diece porunci si cutezatu-au

reformatorii Luther si Calvinu a sterge porunc'a a 5. „Se nu ucidi?!“ Ba! Drépt'a inse cutéza a sterge art. V de lege din magna carta a constitutiunei Ungariei. (Ilaritate generala, aplause in stang'a.) — Si ce se póte dice in contra sufragiului universalu? Din tempii cei mai vechi pana la an. 1848 regii se alesera prin sufragiulu universalu; atunci nobilulu opincaru, care numai atata pamentu posedea catu erá brecinariulu lui dela cioreci, tocmai asia votá cá contele Eszterházy. (Ilaritate in drépt'a.) Votéza pentru propunerea lui Madarász.

In sied. din 5 intre altii vorbi d. Babesiu: „Nu voiesce se respunda la observarile lui Jokay, ca-ci acest'a e poetu si cu astfeliu de fantasia viua cum este a aceluia, astadi se póte vorbi contra sufragiului universalu, mane contra censului. Cu privire la vorbirea deputatului Alexandru Romanu oratorele nega, ca poporulu romanu n'ar dori sufragiulu universalu si ca n'ar avé lipsa de elu, ca-ci poporulu romanu inca n'are proletari (ilaritate), ci totu atatia proprietari mici, caror'a nu numai li se cuvine dreptulu de alegere, ci lu si reclama. Mai departe oratorele nega, ca deputatii nationalitatiloru numai pentru acesea siedu pre bancele stangei, pentru ca partit'a deakiana si guvernulu inca nu li a gatitu unu locu, care se lu póta ocupá cu onóre, si dice, ca deputatii nationalitatiloru pentru acesea tienu cu opositiunea, pentru ca vedu, ca in opositiune suntu acele idee si principie liberale representate, prin cari si ei (dep. nat.) voiescu se fericésca natiunea, de care se tienu.“ Oratorele polemiséza apoi contra lui Ghyczy; fiindu tempulu inaintatu, presiedintele i concede a-si continuá discursulu in siedinti'a proxima, si cu acést'a siedinti'a se inchiaia la 2 óre d. m. d. „Fed.“ —

Archiduces'a Gisel'a s'a logoditu in 7 Aprile cu principele Leopoldu din Bavari'a in Bud'a. Urari de fericire la logodnici! Felicitari la Inaltii Parinti, e efluxulu animei! Camerele inca gratulara prin deputatiuni. —

Se luamu aminte!

Asia diet'a se va inchia cu unu mesagiu reg. in resiedinti'a din Bud'a, la care va lua parte si diplomati'a. Indata apoi se va pasi la pregatiri pentru nóuele alegeri, fiinduca mandatulu dietei acesteia nu se póte prelungi (ea pe sene nu se póte nici decatu, inca pe doi ani) tocma se se si primésca proiectulu de prolongare pe 5 ani, ca-ci acésta ar' avé valóre numai pentru sesiunile viitórie; apoi nici mandatulu dietei acesteia nu se póte estende preste 20 Aprile in nici unu casu.

Cortesirile si parolele de partisani au inceputu a infecta aerulu de amicitia siréta prin tóta Ungari'a. Asta data voru trebui se vina dela alegeri multi insi cu capetele sparte, pentruca ambele mari partite maghiare facu va-banque cu aceste alegeri de transitiune séu in reactiune séu in defrenatiune.

De acea amu consulta pe romani, cá ei se se consolide in partita nationale, si cá atari se nu-si dè votulu la sufletu de alta partita, decatu numai la romanu; chiaru si minoritatile se-si dè voturile numai la romanu, cá se nu ne plesnésca de rusine obrazulu si de superare anim'a, candu cutari dusmani ai romaniloru se lauda in dieta, ca ei representa pe romani, ergo totu ce se face se face cu vói'a romanului, de i s'ar proiecta si exiliulu in vreunu proiectu de lege!! —

E vorba de romanii din Ungari'a, cu tóte, ca aici „Nemere“ simtiesce, ca activitii transilvani se voru aduna in Maiu in Sibiiu, cá se puna la cale tóte in privinti'a alegeriloru. — Nu e bine domniloru! Se se conchiame mai antaiu congresu or' conferintia generale nationale, cum fù cea dela Mercurea, in care se se decida despre tóta tienut'a natiunei in viitoriu, apoi cu demnitate corporativa ne va fi onóre a pasi la problem'a, care se va cunósce a fi cea mai salutaria si mai secura pentru lupta in caus'a nationale politica. Cu tóte aceste, chiaru candu s'ar demite undeva cineva la alegeri, in Transilvani'a se remanemu consecinti politici din 1866, celei sanetóse, care e, cá se demustramu ér' solidariu, ca mai multu nu ne mai incredemu la sufletu de strainu, cá se ne represente elu interesele nóstre nationali, de acea de voru fi si minoritati de 10—20 alegatori romani, ei se-si aléga unu romanu, care cá incredintiatu va representa locurile acele la conferintiele nationali, cum se facù si la cea din Mercurea, si natiunea va avé representanti pe toti cei alesi cu maioritati ori minoritati, si atunci Lonyay séu altii nu voru poté dice, ca n'are cu cine se intielege, ca-ce éca acestia la o redicare de sprencéna s'ar afla, unde s'ar cere. Altfeliu, celu ce s'ar alatura la vreo partita maghiara, si ar' inmormenta in fapta tóta pretensiunea de drepta nationale romanu politicu, ca-ce cu partitele straine nu se póte pretende, decatu dreptulu unde ti ai datu votulu, dreptulu strainului, care pentru noi e asuprire, in multe, fórte strigatória! —

Pentru cá o pre conferintia nationale se fia bine si politice legale representata ar' fi cu scopu, cá acum indata, unde nu s'a facutu, se se constituésca partit'a romana nationale politica in comitete centrale si alte cercularie, adica in fiecare szolgabiraiatu cate unu com. cercuariu, cari se fia in referintie relate cu celu centrale si cu ocasiunea serbatoriloru s'ar poté face adunari la tóte comitetele centrali prin tóte comitatele, unde se se si aléga cate 2 ori 4 mandatari pentru eventualea conferintia nationale, candu se va conchiamá, com se conchiamara, se adunara si se aduna si consultéza mereu tóte partitele politice fara a mai cere si astepta vóia, decatu cu o presciintiare locale, ca-ce suntemu partita politica, nu revolutionaria. Asia cu sange rece si seriositate catonica se ne consultamu cum, candu, si ce mai e de facutu facia cu delicat'a cestiune a dilei, cá se nu compromita nici onórea, dér' nici drepturile, ce le avemu de perfecta egale indreptatire, le avemu si nu trebue se le mai recastigamu! decatu numai respectarea loru si din partea partiteloru celorualte politice, cari in momentulu, candu ne voru recunósce drepturile avute din 1863 art. I si pe cale legislativa, cu garantia, au derimatu diidulu despartitoriu alu antagoniei. —

Cronica esterna.

FRANCI'A. Pentrucá se vedemu cá in oglinda situatiunea presente din Franci'a si inca din tóta Europ'a, se citimu numai cuventarea presiedintelui republicei francese Thiers, pe care o tienù in adunarea nationale din Versailles, inainte de ce se prorogá pe ferii pana la 22 Aprile.

Thiers vorbesce asia: „Inainte de ce ne amu despartí pe vreo cateva septemani vreu a ve mai indrepta nesce observatiuni generali: V'ati potutu convinge, ca tóte scirile neodihnitórie, cari din speculatiune séu din tendentie malitiése se incercara a se respandi in publicu, n'au nici unu fundamentu de realitate. Ordinea nici decatu nu e periclitata, despre acésta ve potu asecura in deplina conscientia a responsabilitatei mele. Nu afirmu, ca partitele inimice s'ar fi convertitu; ci ve asecuru, cumca armat'a, care se privesce pe sene numai de armat'a legei, tóta armat'a cu toti oficierii si generalii sta unanima pentru ordine, pe care inse eu nu o vedu seriosu amenintiata din nici o parte. Dóue lucruri se afla in ochii mei intocma aieve: necorectibilitatea si si nepotinti'a partiteloru (aplause in stang'a, neplacere in drépta). Intru asemene de securu ve potu linisti despre durabilitatea pacei. Nu o adeveru, ca pacea ar' fi cumva amenintiata si ca Franci'a ar' fi isolata: pusetiunea Europei e astfeliu, incatu mai buna nu se potea spera dupa infricosiatele scutuiri, de cari abia cunósce istoria. (Lorgeril: dér ce alliance aremu?) Europ'a de astadi intocma asia nu e Europ'a din 1815, precum Franci'a de astadi nu mai e cea dela 1815. Ambele au trasu invetiaturi salutari din evenimentele din urma. Europ'a nu mai pretende dela noi asta séu cea forma de regimu, ea ne respectéza cu multu mai vertosu, decatu se se amestece in cestiunea acésta (fórte bine in stang'a). Europ'a si cu deosebire vecinii nostri nu ceru nemica mai multu dela noi, decatu, cá legea si ordinea se domniésca aici. Suptu aceste conditiuni se intempina Franci'a din tóte partile cu acea bunavointia, care se datoresce ómeniloru de onóre, cari si plinescu obligamentea si nu voru a conturba pacea nici directu nici indirectu. Europ'a scie, ca ne ocupamu de nóua constituire, si ca restatorirea armatei nóstre e cuprinsa in acésta problema. Numai cu franchetia deplina se castiga increderea, de acea indata ce primii oficiulu, inca in pertractarile de pace amu dechiaratu francu, ca Franci'a vre pacea. Asia in sér'a carierei mele dechiaru pe onóremi: Pana candu voi sta la postulu acesta, Franci'a se va ingrigi numai, spre a sustiené pacea in sinulu seu si in lume. Dér' totuodata amu dechiaratu representantiloru puteriloru straine si o repetiescu cu totu apasatu din tribun'a acésta: Nu se póte pretende dela noi, cá se ne lassmu armat'a francesa in starea, in care a scapatatu prin infortuniulu resbelului. Nu, Franci'a nu cugeta la resbelu, ci numai la renascerea sa, si -si va cauta adeverat'a revanchia numai in restabilirea poteriloru, spre a arata facia cu Europ'a si cu tóta lumea tarea sa tienuta, care se o pastreze pentru totudéun'a (fórte bine!).

Domniloru! Nu ve temeti de nemica; preste totu in Europ'a se recunósce seriositatea situatiunei, petutendene se sciu pretiui pericilele si spaim'a resbelului; nimenui nici in Europ'a nici la noi nu i plesnesce prin minte a periclita pacea. Totu ce se vorbesce de aliantie, cari ar' poté amenintia pacea Europei, e falsu. Pretutendenea domina cercuspectiune si retragere: Nime nu cugeta a se alia cu cineva in contra cuiva. Resultatulu lu voru obtiené aceia, cari voru face se domine moderatiunea, probitatea si seriositatea (fórte bine!). Credeti numai, ca icón'a, care vi o dau corespunde adeverului fapticu, nu me voiu espune periculului de a primi in scurtu demintire despre evenimente. Dvóstre n'aveti se ve temeti nemica pentru ordinea in laintru si pentru pace in afara, si ce se tiene de noi, poteti face contu totudéun'a la deplinulu nostru devotamentu pentru interesele tierei (aplausu viuu).“ Asia déra pace si armare. —

GERMANI'A. Diurnalele germane inse vorbescu cu multa frica si precantiune despre cuvintele lui Thiers, esprese totu asia cu ocasiunea bugetului de resbelu. in privinti'a restaurarei armatei, si insira, ca Franci'a predica pacea numai pentru cá se-si póta inmultí armat'a, cum simtiescu ei la 1,600.000 si 2000 tunuri, candu apoi va fi prim'a, care va lua revanchia in contra Prusiei, pre candu diurnalele din Berlinu pórta una limba multa lingusitória despre Thiers, cá despre unu barbatu de caracteru, care -si tiene vorb'a data si depuréza contributiunea belica la tempu, din care mai suntu 3 miliarde indereptu. Dér' totu pórta frica germanii, ca pelunga o armata numai de 400.000, ce o pretende Thiers, pentru cá Franci'a se-si reabiliteze pusetiunea avuta in Europ'a, lesne s'ar poté intempla, cá cele 3 miliarde se incépa Franci'a ale exofisi cu arma. —

In 8 Aprile se deschise in Berlinu diet'a imperiale. Mesagiulu imperatescu numera proiectele ce se voru lua inainte si inchia: ca politicii imperatului i a succesu a sustiené si consolida increderea la tóte regimele esteriére, ca poterea Germaniei administra tierei unu scutu de aperare secura, si pentru pacea Europei una garantia tare.

Clericalii, cari prin legea instructiunei publice a statului germanu si au perdutu influinti'a si asupra educatiunei publice, suntu pregatiti cu interpelatiuni si picante petitiuni pentru recastigarea influintiei, cu tóte, ca de candu se introduse acea lege, ea se si ecsecuta fara reserva din partea statului, care nu vre se scia de autonomie religiósescolastice, ci numai de instructiune generale fara respectu la religiuni. Bismark e conjuratu antagonu ultramontaniloru si nu va ale cede nemica. In Fuld'a se adunara in 10 episcopii cat. din Prusi'a, cari voru tiené congresu vr'o dóue dile sub presidiulu archiepiscopului din Coloni'a. Infalibilismulu va ocupa mare parte a congresului, pentruca contrarii lui se iumultira prin tóta Germani'a. —

ISPANI'A. Una din causele dusmaniei politice si a nestabilitatei in Ispani'a, adica cea mai fatale agitatiune, provine totu dela Bismark, care nutriesce pe sub mana foculu agitatiunei in contra regelui Amadeu, dór' va abdice de tronu, cá se puna érasi pe principele Leopoldu de Hohenzollern in candidare. Guberniulu spaniolu in urm'a acestoru respandiri a si cerutu esplicatiuni prin agentii sei diplomatici, cari voru deschide ochii indusmaniloru spre a-si mesura pasii periculosi pentru tiéra. — Ministrulu de interne alu Ispaniei facia cu aceste si alte scomote, ca regele renuncia, regin'a pléca la Itali'a, afla cu cale a tramite catra toti prefectii provinciali una cercularia, prin care ii asecura, ca regin'a n'are de cugetu se plece in nici o straina-

tate si ca regele nu e dispusu a lasa tronulu oferitu de natiune in virtutea suveranitatei sale, ci e decisu a respecta acésta suveranitate si a face cá se se respecteze de catra toti, pe care o va apera cá ostasiu. Elu este dispusu a nu se opune nici odata vointiei poporului esprese legitimu, dér' nici nu va concede, cá vointi'a poporului se fia silita in persón'a sa. Alte diaria dicu, ca regele s'ar fi sprimatu in faci'a acestoru scomote, ca nu va esi din Madridu, decatu imbalsamatu.

Acum tocma decurgu alegerile in Ispani'a si inca dupa cum se scrie, in partea regimului ese una mare maioritate, care va domoli agitatiunile si va pune frenu si uneltiriloru diavolesci si lui Bismark de a agita si statele indepartate. —

Varietati.

Publicatiune.

In 3/15 Maiu a. c. se va tiené in Veneti'a inferiore a IV-a adunare generale a despartiementului alu II-le (Fagarasiu, Cincu mare, Rupea) alu Asociatiunei trans. romane pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, la care se invita membrii Asociatiunei si cu deosebire celi din acestu despartiementu.

Dela sub-comitetulu despartiementului alu II-le alu Asociatiunei trans. romane.

Fagarasiu in 6 Aprile 1872.

Anunciu.

Din partea directiunei subscrise, adunarea generala a asociatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a poporului romanu, conformu conclusului directionalu adusu in 17 Martiu a. c. sub Nr. 115, cu acést'a se convoca pe 21 Aprile (3 Maiu) 1872 la 9 óre ante-médiadi in Aradulu vechiu.

Despre ce on. publicu romanu, si cu deosebire on. membri ai asociatiunei prin acestu anunciu se incunoscintiéza; fiindu deodata pofitit, cá la acést'a adunare generala se partecipe in numeru catu mai frumosu, mai alesu dupa ce acést'a in intielesulu §-lui 16 alu statuteloru nóstre se conchiama si „ad hoc“ pentru modificarea statuteloru.

Datu din siedinti'a directiunei asociatiunei nationali din Aradu pentru cultur'a poporului romanu, tienutu in 17 Martiu 1871.

Ioane Popoviciu Deseanu m/p.,
directoru secundariu.

I. Codreanu m/p.,
notariu.

— **Sinodulu** provincialu gr. cat., dupa cum suntemu informati, se va tiené in 5 Maiu cal. nou a. c. Chartiele de invitaren s'a si tramisu, catra toti acelia, cari au dreptu si obligatiune a intrevení la atare sinodu provinciale. Ne amu bucurá, candu ur' urmá dupa acest'a, catu mai curendu unu congresu bescricascu metropolitanu, la care se partecipe si barbatii fruntasi ai nostri din statulu mirenescu. Cari suntu celi chiamati la sinodulu provincialu afara de episcopi, nu potemu sci; damu inse cu socotél'a, ca din clerulu — afara de gremiu — inca voru fi invitati unii barbati. Dorimu, cá Ddieu, se tramitia binecuventarile sale preste membrii sinodului, cá astfeliu se vedemu prosperandu beseric'a, de carea e atatu de strinsu legata si sórtea natiunei! —

— **Dela Sibiiu** prin circulari'a archiepiscopului si metropolitului gr. or. Andreiu cu Nr. cons. 234/1872, indreptata catra cleru si poporu, se conchiama deputatii clerici si laici, alesi pe perioda anilor 1870—1—2, la sinodulu archidiecanu pe Duminec'a Tomei, adica pe 23 Aprile in Sibiiu, provocanduse totuodata, cá se faca colecta prin parochie pentru intempinarea speseloru sinodului, pentru cari sum'a remasa de mai inainte de 2858 fl. 9 cr. v. a. cu prisosulu din 1871 de 498 fl. 24 cr. si cu interesele se afla acum la cifr'a de 3560 fl. 82½ cr. —

— Din partea consistoriului scolariu archidiecesanu gr. or. tienutu in 7 Martiu 1872 cu Nr. 58 se provóca inspectoratele districtuali gr. res. din Ardéu, cá se conlucre din tóte poterile, cá edificiale de scóla si invetiamentulu se se intocmésca intocma dupa recerintiele legei scolarie, pelunga responsabilitate; fiinduca min. ung. de cultu si instructiune publica a incunoscientiatu pe consistoriulu respectivu, ca o parte insemnata a scóleloru respective nu suntu corespondietórie §-lui 27 din art. 38 1868, si devenindu monitate in intielesulu § 15 voru fi siliti a edifica alte scoli nóue cu alte spese séu a-si perde scólele confesionali. Cá planu pentru edificiale scolarie se recomenda alu lui Gönczei Pál cons. de sectiune aprobatu de ministeriu, pentru a carui procurare se se tramita cate 1 fl. v. a. si consist. archid. lu va procura. —

— Cu semnulu sagetatorilului in frunte „M. Polgár“ repórta despre sosirea br. Apor la Clusiu asia: „Elu a sositu acú, elu e acum aici, elu mocosiesce aici intre noi! vorbimu despre marele tofaleanu br. Apor. Aici in Clusiu se póte vedé mai multu, pana catu de unisona e antipathia, cu care se lauda mari'a sa. Si regimulu totusi cu poterea lu tiene in partile ardelene. Se faca ministru din elu, ca-ce acum, si asia, nu mai e de alta tréba!“

Óre in caus'a respectarei limbei partiteloru pe la judecatorii, a limbei romane, a mustratu si reclamatu d. comis. visitatoriu si pe acolo stricta observare? Si cu ce succesu? Amu vre se fimu informati. —

— (Górgei Arthur) capulu honvediloru dela 1848, audiendu poporulu despre calatori'a lui in Ardéu, fù insultatu in Turd'a, candu esiea din ospetaria, pe strat'a publica, de catra poporu, cá unu vendiatoriu de patria, strigandu dupa elu: funea la gutu, se péra, se crepe Górgei. Candu sosise adica Górgei la otelulu „Czifra“, advocatulu Emericu Adorijan aparù in otelu si provócá pe ospeti se i spuna, care e vendiatoriulu de patria Górgei, cá se nu se confunda altulu cumva cu vendiatoriulu. Górgei se aratá, dicundu: eu suntu Górgei. Abia esi din otelu si suinduse in careta fù insultatu de poporu. In Vintiu inca se repeti insultarea cá si in Muresiu-Osiorheiu. Domnii din Vintiu facura si interpelare la comisariulu regiu, despre securitatea personale, dupa cum scrie „Kelet“. Semne de tempuri critice si crise reactionarie. —

— (Societatea „Romanismulu“) din Gratiu, care se infiintiase anulu trecutu cá societate de lectura si prosperá in cortelulu d. Alexi cu multiumire comuna, avendu vr'o 17 membri, astadi nu mai e decatu o umbra. Ziariale primite se folosescu numai de 2 brasioveni si 3 sibiiani, cari singuri compunu societatea, fiinduca acestia stramutara loculu dela casa privata la cafan'a publica, pe care studentiloru celoru mai subtiri la midiulóce de traiu nu le da man'a a o frecventa; de acea e aprópe de disolvare. Asia dér' unii edifica pentrucá altii se aiba ce ruina? nu conserva si imbunatati? —

Mai nou. † Ioane Bobu de Copalnicu-Monosturu a repausatu in Clusiu in 7 Aprile! Min. de interne ung. face atenti pe chefii jurisdictiunei prin circulariu, ca alegerile dietali se voru face inainte de secerisiu, deci prelucrarile se se intetiésca. —

Cumca Rusi'a ar' amenintia cu dreptulu armei se deminte, fiinduca la min. nostru de esterne n'au sositu repórte despre turburarea de pace. —

Serbi'a amenintia Pórtei cu mesure energice si sistarea tributului, déca nu i va cede satele Zvornicu-micu si Lacov. Mazuranic a midiulocitu, cá deputatiunea la Kossuth se nu grabésca. — Tiarulu arméza mereu si foile moscalesci trimbitia panslavismu. Gorcsakoff vine in vér'a la Vien'a, Regin'a Angliei la Berlinu, si Tiarulu va trece prin Berlinu fara visita. Dómn'a Romaniei calatoresce din Rom'a la Neapole. — Franci'a insinua, ca e amica Italiei! —

Nr. 1168/v. c. 1872. 1—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de veterinariu prin alegere in cerculu de diosu alu comitatului Turdei, de care este legatu unu salariu anualu de 350 fl., si adica 300 fl. din partea comitatului si 50 fl. dela orasiulu Turd'a.

Veterinariulu va avé a locui in Turd'a.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au de a asterne suplicele bine instruite la subsemnatulu oficiu vice-comitatense pana in 24 Aprile a. c. stil. nou.

Oficiulu vice-comitatense alu comitatului Turdei, Turd'a in 8 Aprile 1872.

Vice-comitele:
Miksa.

Subscrisulu amu onóre a face onor. publicu cunoscutu, ca in 28 Martiu 1872 amu deschisu cancelari'a advocatiale in Lugosiulu germanu, in cas'a d. negutiatoriului Schieszler.

Alexandru Rezel,
advocatu.

3—3

Cursurile

la bursa in 12 Aprile 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl.	31	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „	83½	„ „
Augsburg	—	—	108 „	25	„ „
Londonu	—	—	110 „	60	„ „
Imprumutulu nationalu	—		63 „	50	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			69 „	50	„ „
Obligatiunile rurale ungare			81 „	50	„ „
„ „ temesiane			79 „	—	„ „
„ „ transilvane			77 „	—	„ „
„ „ croato-slav.			— „	—	„ „
Actiunile bancei	—	—	826 „	—	„ „
„ creditului	—	—	332 „	75	„ „

Nr. 61—1872.

Institutulu de creditu si economii

„Albina“

din Sibiiu, strat'a Macelariloru Nr. 18,

-si va incepe operatiunile sale in sensulu § 16 din statute cu diu'a de 10 Aprile 1872 deocamdata numai in ramii urmatori:

1. Infiintiarea reuniuniloru de creditu pentru partecipanti;
2. dare de imprumute simple la partecipanti;
3. primirea de deposite in bani spre fruptificare;
4. dare de anticipatiuni pe obiecte de valóre;
5. operatiuni de escopmtu;
6. negótia de comisiune;
7. operatiuni de schimbu si afaceri de banca cu eschiderea vercarui creditu bianco.

Sibiiu, 29 Martiu 1872.

Consiliulu de administratiune
alu institutului de creditu si economii
„ALBINA“.

2—3

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.